



ZA 18.03.23 - CONCERTZAAL

# LE CONCERT OLYMPIQUE

DIRIGENT JAN CAEYERS

Beethoven intiem

CULTUURCENTRUM HASSELT, Kunstlaan 5, B-3500 Hasselt

**CCHA.BE**



ZA 18.03.23 - CONCERTZAAL

# **LE CONCERT OLYMPIQUE**

**DIRIGENT JAN CAEYERS**

Beethoven intiem

**LUDWIG VAN BEETHOVEN** (1770-1827)

*Beethoven intiem*

**Le Concert Olympique** — orkest

**Jan Caeyers** — dirigent

samenstelling programmaboek: Riet Jaeken

## **PROGRAMMA**

### **Ludwig van Beethoven**

*Sonate in A voor viool en klavier, opus 47 ("Kreutzer-sonate")  
in een bewerking voor strijkkwintet (Simrock, 1832)*

*Adagio sostenuto – Presto*

*Andante con variazioni*

*Presto*

*(geen pauze, enkel korte technische changeover)*

*Symfonie nr. 2 in D, opus 36*

*in een bewerking voor 11 spelers (Ebers, 1809)*

*Solisten van Le Concert Olympique, o.l.v. Jan Caeyers*

*Larghetto*

*Scherzo. Allegro*

*Allegro Molto*

## PROGRAMMATOELICHTING

Aangezien men in het begin van de negentiende eeuw nog geen geluidsdragers kende zoals radio, fonoplaat of cd, bestond er een rijke traditie om de bekende en geliefde stukken in de privécontext van de aristocratische salons uit te voeren. Vooral in oorlogstijd – zoals bijvoorbeeld in 1809 – was het uitvoeren van symfonieën in beperkte bezetting vaak de enige mogelijkheid om deze stukken te beluisteren.

Toen het in coronatijden onmogelijk was voor orkesten om in hun normale bezetting te spelen, ging Jan Caeyers op zoek naar alternatieven en vond hij in een bibliotheek in Münster een bewerking van Beethovens *Tweede symfonie* die gemaakt was in 1809 in Wenen en die musici van Le Concert Olympique tijdens dit concert in Hasselt zullen uitvoeren.

Het hedendaagse publiek zal er zich kunnen over verheugen dat deze bewerking tegelijkertijd vertrouwd klinkt én nieuwe luisterdimensies geeft. Dat geldt zeker voor de bewerking van de *Kreutzer-sonate* waarmee het concert begint. Meer nog dan bij het reduceren van een symfonisch stuk naar een kamermuziekwerk, is het herschrijven van een vioolsonate naar een strijkkwintet een transformatie, die maakt dat men als het ware een nieuwe compositie ontdekt.

Beethoven droeg de *Vioolsonate in la groot, opus 47* op aan de Franse vioolvirtuoos Rodolphe Kreutzer. Dat was een onderdeel van een strategie om zich zo in de gunst van het Parijse establishment te werken met het oog op een eventuele verhuis naar Frankrijk – een intentie die ook geleid heeft tot de compositie van de *Derde symfonie (de Eroica)* en tot op zekere hoogte zelfs van de *Vijfde symfonie*. Maar oorspronkelijk was deze sonate gedacht voor de uit Polen afkomstige violist George Polgreen, alias Bridgetower die in het begin van de negentiende eeuw furore maakte omwille van zijn viool-technische kwaliteiten, maar ook omwille van zijn exotisch uiterlijk. (Hij was mulat, wat in het toenmalige Wenen tot enig opzien leidde). Bridgetower heeft ook de première van deze sonate gespeeld (op

24 mei 1803), maar moest vervolgens met lede ogen toezien dat Beethoven het werk aan Kreutzer opdroeg. Kreutzer heeft deze sonate evenwel nooit in het publiek opgevoerd omdat hij eerder geringschattend over het werk dacht: hij vond het te extravagant en onsamenhangend, een mening die overigens door de meeste Franse critici werd gedeeld.

Vanuit een bepaald standpunt kan men deze afwijzende houding begrijpen: de *Kreutzer*sonate getuigt van een enorme moderniteit, zowel wat betreft de structuur en de uitwerking van de thema's, als van de verbeelding waarmee Beethoven de meest recente ontwikkelingen op het vlak van de boogtechniek – als gevolg van de uitgebreide mogelijkheden van de nieuwe Tourte-boog – met elkaar heeft geïntegreerd. Bovendien valt deze sonate op door de – voor die tijd ongewone – compositorische gelijkwaardigheid van de piano- en vioolpartijen, waardoor er een rijk prisma aan klankmogelijkheden ontstaat die deze sonate uiterst geschikt maken voor een bewerking voor strijkkwintet.

Beethoven componeerde de *Tweede symfonie* in 1801 en 1802, een jaar dus vóór de *Kreutzer*sonate. Dit was de tijd waarin hij diep gedompeld was in een grote crisis als gevolg van de fatale gehoordiagnose en die geleid heeft tot het fameuze *Heiligenstädter Testament* en de daarop volgende dramatische wending in zijn carrière en de beslissing om voortaan van het componeren van nieuwe muziek zijn hoofdactiviteit te maken. De aangrijpende dimensies van het psychodrama dat zich in deze tijd afspeelde kan men in de *Tweede symfonie* zeer goed horen. Zij heeft een dramatische allure die fel contrasteert met de Eerste symfonie die voor een belangrijk deel nog stoelt in de laat-achttiende-eeuwse, ietwat gemoedelijke en vrijblijvende symfonische stijl. In de *Tweede symfonie* heeft Beethoven zijn typische orkestklank gevonden, én hij heeft deze 'sound' gebruikt als wezenlijk element voor zijn, de grenzen van de expressie opzoekende symfonische taal. Maar daarnaast klinken er in deze symfonie momenten van lichtheid en lyrische schoonheid. Vooral in het tweede deel (het *Larghetto*) wordt een poëtische atmosfeer gecreëerd die tot nog toe enkel in de kamermuziek en de

pianomuziek mogelijk was. De opeenvolgingen van vertederende orkestkleuren en -stemmingen zijn eveneens een deel van het verhaal. Zij zijn duidelijk de uitdrukking van het optimisme dat uiteindelijk bij Beethoven de bovenhand zal halen.

## **OVER DE UITVOERDERS**

### **Samenstelling kwintet**

Liesbeth Baelus	1ste viool
Alice Van Leuven	2de viool
Vincent Hepp	altviool
Franz Ortner	1ste cello
Steven Caeyers	2de cello

### **Samenstelling Beethoven Symfonie nr. 2**

Liesbeth Baelus	1ste viool
Ludwine Beuckels	2de viool
Vincent Hepp	1ste altviool
Amalija Kokeza	2de altviool
Franz Ortner	1ste cello
Steven Caeyers	2de cello
Josef Gilgenreiner	contrabas
Michelle Perry	hoorn 1
Catherine Eisele	hoorn 2
Luk Nielandt	oboe 1
Dorien Schrooten	oboe 2

### **Het orkest: Le Concert Olympique**

#### Driven by vision & mission

Le Concert Olympique werd in 2010 opgericht door Jan Caeyers met een duidelijke missie: Beethoven en zijn tijdgenoten Haydn en Mozart spelen op het hoogste niveau, met de beste mensen en in de beste omstandigheden. De uitgediepte visie op de muziek van Beethoven, die Jan Caeyers formuleerde in zijn *Beethovenbiografie* (2009), wordt met dit orkest omgezet in een klinkende realiteit en een unieke concertbeleving. Le Concert Olympique brengt uitvoeringen van



klassieke grootmeesters (Beethoven, Haydn, Mozart) die hoogstaand en meeslepend zijn van bekende en minder bekende composities in de zuiverste vorm.

#### Driven by passion & excellence

Een vijftigtal musici uit heel Europa vormt een muzikale familie die zich verbonden weet door de gedeelde passie om de muziek van Beethoven en zijn tijdgenoten met een specifieke artistieke en historische visie uit voeren in een hedendaagse en frisse speelstijl. Dit heeft geleid tot een 20-tal spraakmakende producties met concerten in prestigieuze concertzalen in heel Europa (Brussel, Amsterdam, Wenen, Berlijn, Bonn, Innsbruck, Ludwigsburg, Baden-Baden). Het speerpunt van de programmatie is Beethoven in de breedte en in de diepte. Le Concert Olympique laat niet alleen zijn composities weerklinken maar investeert ook in wetenschappelijk onderzoek, literatuur, films, lezingen en gastcolleges.

#### Driven by innovation & people

We zijn ervan overtuigd dat Le Concert Olympique een vooraanstaande en innovatieve rol kan spelen in 2020, het jubileumjaar van Beethoven waarin wereldwijd zijn 250<sup>ste</sup> verjaardag gevierd zal worden. Maar ook na 2020 zal het orkest muzikale bakens verzetten en het Europees erfgoed van Beethoven, Haydn en Mozart beschermen, bestuderen en laten weerklinken. Le Concert Olympique staat symbool voor de zoektocht naar vernieuwing en innovatie binnen de context van traditie.

**LECONCERTOLYMPIQUE.EU**



## **Dirigent Jan Caeyers**

Dirigent en musicoloog Jan Caeyers leefde, studeerde en werkte vele jaren in Wenen. Van 1993 tot 1997 was hij assistent van Claudio Abbado bij het Gustav Mahler Jugend Orchester, waar hij nauw samenwerkte met Bernard Haitink en Pierre Boulez.

### Jan Caeyers als 'dirigent pur sang'

Tot 2003 was Jan Caeyers directeur van de Beethoven Academie, een orkest waarmee hij concerten gaf in de belangrijkste concertzalen van Europa. Daarnaast was hij als freelance dirigent actief aan de Opera van Stuttgart, bij orkesten in Berlijn, Parijs, Madrid, Barcelona en Praag, en bij de Filharmonie in Vlaanderen. Hij dirigeerde ook Europese topkoren zoals het Arnold Schoenberg Koor in Wenen en het Nederlands Kamerkoor. In 2010 richtte Jan Caeyers in eigen beheer een nieuw orkest op: Le Concert Olympique, intussen hét Europese referentieorkest voor Beethoven en zijn tijdgenoten.

### Jan Caeyers als Beethovenbiograaf

Sedert 1995 is Jan Caeyers professor musicologie verbonden aan de Katholieke Universiteit in Leuven. Zijn jarenlange research en expertise rond Beethoven heeft Jan Caeyers geïnspireerd om een spraakmakende biografie te schrijven. Dit resulteerde in het lijvige boek Beethoven. Een biografie, in 2009 gepubliceerd bij De Bezige Bij. In 2012 verscheen bij C.H. Beck een Duitse vertaling die meteen een bestseller werd. Intussen wordt er gewerkt aan een Engelse vertaling die in 2020, het jaar waarin wereldwijd Beethovens 250<sup>ste</sup> verjaardag gevierd wordt, gepubliceerd zal worden.



# KLASSIEKE MUZIEK IN CCHA

---

**vr 24 mrt 2023**

**IL GARDELLINO, OLGA PASHCHENKO, PIANOFORTE & JAN DE WINNE, FLUIT**  
Mozart Pianoconcerti

---

**zo 26 mrt 2023**

**JULIEN LIBEER SOLO** Schubert, impromptus & sonates

---

**zo 26 mrt 2023**

**SAMUEL HASSELHORN, BARITON & JULIEN LIBEER, PIANO** Schubert, Die Winterreise

---

**zo 26 mrt 2023**

**JULIEN LIBEER KWINTET** Schubert, Die Forelle

---

**di 28 mrt 2023**

**ANTHONY ROMANIUK** Perpetuum

---

**vr 14 apr 2023**

**B'ROCK ORCHESTRA O.L.V MAXIM EMELYANYCHEV & VILDE FRANG, VIOOL**

---

**zo 16 apr 2023**

**OPERA BALLET VLAANDEREN** Tristan und Isolde van Richard Wagner

---

**do 20 apr 2023**

**BRUSSELS PHILHARMONIC & SYLVIA HUANG, VIOOL** Mozart, vioolconcerto

---

**zo 23 apr 2023**

**GHALIA BENALI, ROMINA LISCHKA & VINCENT NOIRET** Call to prayer

---

**zo 21 mei 2023**

**MARCO BEASLEY & STEFANO ROCCO** Due radici / Two roots

---